

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy órára ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 276. szám.

Hétfő, december 2

Ipartámogatás.

Budapest, 1901. december 1.

(P. C.) Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a napokban mutatta be az országgyűlésnek a m. kir. központi statisztikai hivatalnak a minisztertanács által jóváhagyott 1902. évi munkatervéről szóló jelentését. A tervezett munkálatok huszonnyolc csoportra oszlanak és kivált azok érdemének különös figyelmet, melyek mint új feltételek jelentkeznek. Ezek az ipartársulatok, ipari szövetségek, ipari szak- és olvasóköri és egyéb ipari szervezetek, továbbá az ipari részvénytársaságok statisztikájára vonatkoznak.

A rendelkezés már első pillanatra nagy fontosságúnak látszik; de ha közelebb vesszük szemügyre, az egész iparpolitika alpha-jának ismerjük fel és csak azon csodálkozunk, hogy csak a mostani kereskedelmi miniszter jutott ennek ismeretére. A jövő évi költségvetés betérjesztése alkalmával Lukács László pénzügyminiszter azt a megjegyzést tette, hogy sajtószerű, hogy közgazdaságunknak éppen azok az ágai, melyek az állam részéről különösen kedvező elbánást élveznek, a mezőgazdaság és az ipar, szenvednek legtöbbet a mostani válság alatt, míg a kereskedelem, mely a saját lábán jár, aránylag képesebb az ellenállásra. E jelenség még feltűnőbb, ha hozzáadjuk azt a megfigyelést, hogy egyes iparosok és iparvállalatok minden állami segély és idegen propaganda nélkül igen örvendően prosperálnak, míg az állam által segélyezett többnyire csak vegetálnak, vagy éppen minden támogatás dacára tönkremennek. Önkénytelenül arra a feltevésre kell jutnunk, hogy itt valami hibának kell lenni és e hibát csak statisztikai adatok alapján lehet kipuhatolni és orvosolni, melyeknek természetesen minden részletre ki kell terjedniök.

Nem lehet tagadni, hogy volt kereskedelemügyi miniszterünk az ipar elősegítésével bizony nagyrészt Sisyphus munkáját végezték és hogy az elért eredmények nem állnak arányban a jó akarattal, fáradsággal, munkával és anyagi eszközökkel, az értük hozott áldozatokkal. A statisztika van tehát hivatva, hogy e nagy munkatervet megvilágítsa, a bajokat felderítse és a helyes ut felismerését megkönnyítse. Ez a statisztika pendantja lesz ama látogatásoknak és utazásoknak, melyeket Hegedűs Sándor hivatalba lépése után az ország különböző részeiben tett Ipari vagyonunk leltára lesz e statisztika s évről-évre ki fogja mutatni, vajjon gyarapodott-e az, vagy fogyott. A jó vezető dolga lesz aztán a gyűjtött adatokból a helyes következtetéseket levonni s a szerint eljárni. Teljes bizalommal várhatjuk kereskedelemügyi miniszterünk átható látásától, éles elméjétől és nagy jártasságtól, hogy megtalálja az ipartámogatás helyes utait és módjait s teljes erélyvel és kitartással fogják azokat követni. Látjuk, hogy kereskedelmi ügyeink kitűnő vezetője az ország érdekeinek előmozdításában nem csupán kész utakon halad, hanem új utakat keres és szerencsésen meg is találja azokat.

A képviselőház ülése. A képviselőház napi szünet után holnap, kedden kezd meg újra tanácskozásait. Napirendre kerül az indennitőről szóló törvényjavaslat, a melylyel már tegnapelőtt elkészült a pénzügyi bizottság. Érdekes, hogy a néppárt sajtója egész komolyan újságolja, hogy a néppárt obstrukciót kezd az indenniti ellen s megakadályozza annak törvényerőre való emelkedését. Nem valószínű azonban, még ha igaz is a hír, hogy az alig néhány tagból álló pártocskák kerékkötése eredménytelen járhasson s képes legyen megakadályozni az állam működését.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggel 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 7/8-tól 1/8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7/2 óráig nyitva marad.

December 5. Közigazgatási bizottsági ülés.
" 5. Rendkívüli vármegyei közgyűlés d. e. 9 órakor.
" 8. Szabad lyceum d. u. 5 órakor.
" 8. A Magyar kör közgyűlése.
" 10. Tiszújító megyei közgyűlés.

Militarizmus és kivándorlás.

Az európai civilizáció egyetemes hazugságai közt a legneveltségesebb, a legbántságosabb és legszomorubb az, mely a militarizmus ellen szórja frázisait. Minden vonalon kiforrott, kialakult és megkristályosodott már az a nézet, hogy a gazdasági forradalom megszüntetésének nincs jobb eszköze, mint a fegyverek lecsatolása s mégis talpig vasban állanak őrt a nemzetek valami mellett s valami ellen, ami nincs sehol. Rettegnek attól, ami nem fenyegetőzik, öldöklő szerszámokat gyártanak valami ellen, ami semmi. A nemzetek megtanulták már, hogy egymás ellen nincs okuk harcba szállani s jobb ekevasat kovácsolni, mint ágyúerőt önteni. Megtanulta Európa minden népe, hogy a kölcsönös gyilkolásnak semmi köze sincs a haza szent fogalmához és a hazaszeretethez.

A nemzeti törekvésekben kicsucosodó politikai párt vezérére egyszersmind a nemzetközi béke apostola. Jó hazafiak és aktív politikusok lelkesedéssel tapsoltak annak a vándor grófnak, aki a Tudományos Akadémiában az örök béke áldásairól prédikált.

— A dolog korai.

Ezt mondja a békeszerető filiszter. De ez a filiszter csak a békeszeretet szerető, a békét nem. Kávéházi asztaloknál, otthon, káoszínóknak, tudományos értekezésekben bátran

A „TORONTÁL” tárcája.

Ráday Gedeon gróf.

A „Torontál” eredeti tárcája.

Egy különösen a mi vidékünkön híres ember, id. Ráday Gedeon gróf, távol a világ zajától pénteken 72 éves korában elhunyt. A mostani generáció alig tudja, ki volt „az a Ráday”. Mert aki erre mi felénk ezt a nevet hallotta, nem is gondolt másra, mint a híres „rablókirályra”. Annyi bizonyos, hogy élő embertől a rablónépség még úgy nem félt, mint Rádaytól. Tudták róla, hogy azért küldték az Alföldre, hogy véget vessen a betyárvilágnak, amely lehet igen kedves a romantikus hajlamu regényhősöknek, de annál kellemetlenebb a tisztességes adófizető polgárnak.

Ennek a maroknak vas marokkal fogott neki Ráday. Hogy mennyi furfanggal és leleményességgel, arról legendákat beszélnek az öregek. Csakhamar rájött, hogy egy hatalmas bünszövetkezzettel áll szemben, melyet meg kell semmisítenie. De hogyan? Ezekre ment a számuk, erősek voltak, mert fegyelmezettek voltak, bátrak voltak, mert nem volt veszteni valójuk. Telkesgazdák, tőkepénzesek, falusi jegyzők, törvénybírák, vármegyei urak voltak tagjai ennek a veszedelmes bandának. Nappal szántották földjüket, végezték hivatalos dolgukat s ha leszállott a bünpalástoló éjszaka, lovaikra kaptak s jaj, keserves volt annak

az utasnak, a kit szerencsétlen sorsa utjokba hozott. Asszonyt loptak, pénzt raboltak, kastélyokat gyújtottak fel, földesurakat hurcoltak fogságra, vásáros zsidót gyilkoltak le a pénzéért s nem volt semmi biztonságban tőlük. Jöttek mint a prédára szomjas sasok s ép így tüntek el. Kőd előttük, kőd utánuk, senki őket meg nem látta. Három vármegyén keresztül üldözte őket a pandurok egész serege, de hiába üldözte. Mire pirkadott, már otthon volt mindenik s a háza tájéján foglalatoskodott. Csodálatos elemekből állott ez a rablóbanda. Tűz nem ártott nekik, a víz utat nyitott számukra s a vas nem fogta őket. Segítő társuk volt csaknem mindenki. A pusztai emberek feltek a zaisványhadtól — éjjeli szállást adtak nekik. A komiszáriusok nagy része jó viszonyban volt velük, mert óvták az életüket. Utazási csárdák a legkitűnőbb buvóhelyeik voltak. Csapdába került az a pandur, aki ide betette a lábát. Csaplároné, meg a csaplároné bogárszemü leánya csak a betyárt szerette. Jó időben, rossz időben biztonságban meghuzhatták itt magukat. Meleg étel, tüzes ital mindig volt s a korcsmák közepén óvatosan elhelyezett csapóajtók megmentették őket minden veszedelemtől. De még a lovuk is megérezte, ha közeledtek a pandurok.

Sem az élet, sem a vagyon nem volt biztos az Alföldön. Csordákat hajtottak el, pénzesládaikat emelték el, családokat gyilkoltak le.

S mi volt a baj? Az, hogy Magyarorszá-

gon az ötvenes és hatvanas években Bach és Schmerling kormányzása alatt senki se bánta, ha rakásra ölik is a magyarokat. A fő az volt, hogy az adót be lehessen hajtani. Ha ez sikerült, ki törődik mással? És mert a hazánkon zsarnokoskodó hatóságok elnézték a rablók garzdálkodásait, népünk talán inkább az idegenek iránti gyűlöletből a rabló csapatokkal rokonszenvezett. Sok helyen szabadságharcosoknak tartották őket, segítették, rejtegették a bujkálókat, a kikben a nomád szittya magyarokat látták feléledni. Dalba szedték Rózsa Sándor bűneit s különösen a nép szegényebb rétegében az a hiedelem volt elterjedve, hogy a rablók csak a gazdagokét veszik el és csak azért, hogy a szegényeknek adhassák.

Ráday nem ijedt meg a nehézségektől. Csakhamar neki látott az „anyagnak” A királyi biztos jelentései általános megdöbbenést okoztak. Tizenöt havi működésének eredménye volt, hogy 813 személy által elkövetett 554 büntényt derített ki s a tettesek közül 425-öt fogtak el. A vallomások hitelesítésére s a bűnösök elítélésére az igazságügyminiszter Pest vármegye törvényszékének delegáltjait küldte ki, kiknek feladata valóban igen súlyos volt, mert a monstre-pör roppant nehézségekkel járt, lévén oly bűnösök is, kik 60-70 büntényben voltak részesek.

1871. elején vizsgálatilag kiderített büntény 1521 volt s ezek közt a hivatallal visszaélés büne 166 s rablógyilkosság 111. Nagy gondot okozott az a kérdés is, hogy mi történjék az

mondják már az emberek, hogy a hadseregek egyszerűen udvari testőrségekké lettek. A politikában, a hivatalos kijelentésekben azonban gyáva meghunyászkodással titkolják ezt a véleményét s sokan vannak, akik még most is a hazafiság és a nemzeti érdekek hangoztatásával beszélnek az ágyuk ezreiről, a generálisok tollas csákóiról, a dobok pergéséről és arról a tüzes, nagy érzésről, mely végig szalad a lelkeken, mikor megszólal a harci sip.

Az ágyuk ezreiből harangot önteni, régi gondolat. A generálisok tollas csákóit a nemzetek muzeumába vinni, nem eredeti ötlet. A dobokat az árverésen kell megszólaltatni, s pedig minél ritkábban — szíves kívánság. A sipok és a tüzes érzések fölhasználásáról is többféle terv van forgalomban. A tüzes érzésekről különösen.

Zemplénnérmegye közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy föl hívja a kormány figyelmét arra, hogy az ujoncok hatvan százalékát besorozták s ez a kedvező körülmény erősen előmozdítja a parasztleányok kivándorlását.

A hivatalos fogalmazás jámbor és alázatos Semmi rosszindulat nincs benne, csupa forró kívánság a haza érdekében. Az a mérhetetlen ellentmondás azonban, mely a közigazgatási bizottság határozatából kiad, az európai béke szempontjából mérhetetlen hazugsággá lesz. Szegény közigazgatási bizottságok, miképpen fogalmazzanak őszintében, ha egész Európa hazugságokat kiabál. A hatvan százalékos ujonc sorozás tehát kedvező, de ez a kedvező eredmény egy mérhetetlenül fontos állami és nemzeti érdekét hatalmasan arcul üt. A leányok kivándorolnak az ujoncok miatt. Nincs férfi, nem kell asszony. Nem kell, éppen ebben az országban, ahol az asszonyok amugy is csak másfél százalékkal vannak többségben a férfiaknál s ahol az új véderőtörvény behozatala óta veszedelmesen aláhanyatlott a házasságok száma!

Ime az eleven élet, hogy milyen veszedelmek a hazugságok. Az eleven élet példája, mely fölveti azt a kérdést, hogy mi a fontosabb: diplomáciai csúszások miatt talpig egy verőben állani e s megfosztani az embereket az élet gyönyörűségeitől, avagy a természet rendje szerint fejlődni hagyni az emberiség fáját? Mi a hazafiasabb szempont ebben a kérdésben? A kibontott lobogó, a harci sip, a dobszó s a véres dicsőség-e, vagy az élet, a fejlődés s a népesség megmaradásának elsőrendű érdeke? Mi az államok nagyobb és szentebb kötelessége: az-e, hogy institúciókat tartson fenn, vagy az, hogy a nemzetet tartsa meg?

elítelték családjával, kiket gyámolítás nélkül hagyni nem lehet? Végre is Ráday Gedeon királyi biztosi működésének hasznos eredménye kitűnik abból, hogy általa és segédei által a közbiztonság az említett vidéken teljesen helyre állított s ott, ahol teljes anarchia és demoralizáció uralkodott, azontul csekély kihágások is alig fordultak elő s ő emlékeztetéssel tette nevét a magyar Alföld történetében, hol míg sokan rettegtek neve hallatára, sok mások azt csak hálás érzéssel emlegetik.

A királyi biztosság nagyhatalmu, de rendkívül izgalmas munkaköréből 1871-ben hirtelen a magánélet csendjébe vonult vissza. Pár év múlva a honvédelmi miniszteriumba hívták meg osztálytanácsosnak s egészen 1893-ig ezen miniszteriumnak volt tisztviselője. A kilencvenes években mind sulyosabbá vált hallószervének betegsége s csaknem teljesen megsiketült. Ez szorította le a tevékenységhez szokott férfit a hivatali munka teréről.

Nyugalomba vonulása után néhány nagyobb budapesti intézet igazgatósága és felügyelő bizottságában, de főleg az egyházi téren működött. Ez utóbbi hatáskörében a békés-bánati ev. ref. egyházmegye gondnoki tisztjét látta el nagy buzgalommal és szívóssággal. Ebben a minőségében ismételt megfordult Nagybecskerekben is, legutóbb az elmúlt nyáron, ahol mindig szívesen látták az egykor nagy szerepet vitt főur-rokonszenves alakját.

(e.)

Kongresszusokat tartani nemes dolog s az eszmék megéreleléséhez vezet. De a megért eszmék körül tojástanót járni, szomorúan nevetés-ges dolog.

— **Hivatalos vizsgálat.** A belügyminisztériumból kiküldött vizsgálóbizottság, a mely Kaffka László miniszteri tanácsos vezetése alatt harmadik hete folytatja a vármegye hivatalainak a vizsgálatát, ma befejezi munkáját a rendőrségen. A vizsgáló-bizottság a legaprólékosabb részletekre is kiterjeszkedik a vizsgálatnál, a mely így csak lassan halad előre. Eddig tulesetek a vizsgálaton az árvaszék, a város, az ügyészség és néhány közigazgatási hivatala a megyének. Megvizsgálta a bizottság Dellimanics alispán kiseretében a módosi szolgabíró hivatalát és ügykezelést s a tógyéri körjegyzőséget. A bizottság vizsgálatának eredményét a legnagyobb titokban tartja s így arról felvetett minden kombináció teljesen önkényes. Kaffka László miniszteri tanácsos, mint jelentettük, szombaton családi ügyekben pár napra a fővárosba utazott, a honnan előreláthatólag holnap érkezik vissza. A vizsgálatok valószínűleg csak a jövő hét végén érhetnek véget.

— **Előleptetések.** Az „Igazságügyi Közlöny“ tegnapi száma a következő előleptetésekről ad hírt: Jorgovich Gergely módosi kir. járásbírósi telegkönyvvezető a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába; Kiss György nagybecskereki, Biró László dr. módosi, Joannovics Dusan törökbecsei, Bild Gyula törökkanizsai telegkönyvvezetők a X. fizetési osztály 2-ik fokozatába; Greizinger Ferenc nagybecskereki kir. törvénytudós irnok a XI. fizetési osztály 1-ő fokozatába; Takács Károly módosi, Faragó Gusztáv alibunári járásbírósi irnokok a XI. fizetési osztály 2-ik fokozatába léptek elő.

— **Egy képviselő ünneplése.** Nagyszentmiklósról írják: Abból az alkalomból, hogy Rónay Ernő orsz. képviselő választói közé érkezett, a nagy-szentmiklósi köztisztviselők fényes lakomát rendeztek tegnap este képviselőjük tiszteletére. A lakomán, a melyen száznál többen vettek részt, számos telegkönyvvezető ünnepelték a népszerű képviselőt.

— **Közgyűlés.** A nagybecskereki magyar olvasókör folyó évi december hó 8 án délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghívotnak.

— **Nagyidők tanuja.** Egyre fogynak a szabadságharc dicső harcosai. A délvidéki névtelen hősök közül is kidült a napokban egy érdemes, Both Antal a temesvári 48-as honvédegyet agg elnöke. Bajtársai s a temesmegyei honvédegyesület fényes végső tisztességadással szombaton kísérték örök nyugalomra a 77 éves aggastyánt, aki Temesvár közelében is jelentős szerepet játszott.

— **Esküvő Steiner Gyula dr. kórházi orvos f. hó 8 án d. u. 3 órakor tartja esküvőjét a nagybecskereki izr. templomban Klein Helén kisasszonnyal, Klein Mór dr. főrabbinak nagyműveltségű leányával.**

— **Ezüst menyegző.** Fried Ede nagyszentmiklósi tekintélyes kereskedő a napokban ünnepelte egybekelésének huszonötödik évfordulóját nejevel, szül. Deutsch Johannával. A családot ebből az alkalomból sokan üdvözölték.

— **A rudolfsnadi ármentesítő és belvizlecsapoló társulat november 30-ikán dr. Csernovics Diodor miniszteri osztálytanácsos, államjóság-igazgató, mint társulati miniszteri biztos, elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott Rudolfsnagon. A közgyűlés egyetlen tárgya volt annak eldöntése, hogy a társulat továbbra is miniszteri biztos kezelése alatt maradjon, vagy pedig az önkormányzat állíttassék vissza? A közgyűlésre az érdekeltség ugyszólván teljes számban jelent meg, a mennyiben 141 szavazati joggal bíró érdekelt közül 136 szavazat volt képviselve (1 szavazat = 100 hold) Az érdekeltség Molnár Ferenc földbirtokos indítványára egyhangú határozattal köszönetet szavazott a miniszteri biztosnak az eddigi 4 évi vezetésért és ugyancsak egyhangú határozattal kimondotta, hogy nem kívánja az önkormányzat visszaállítását, ha dr. Csernovics Diodor miniszteri osztálytanácsos nevezeték ki újabban is a társulat miniszteri biztosának.**

— **Szabad lycaum.** A nagybecskereki munkásképző- és társas-egylet helyisége zsufolásig megtelt tagnap délután, mely alkalommal Gróf Vilmos, a felső kereskedelmi iskola tanára tartotta szabad előadását a váltóról, érdekesen és szellemesen elcsevegve ennek a sokszor veszedelmes papírosnak előnyeiről. Az előadót zajosan megtapselták előadása bevezetésével. Este nyolc órakor újlag megtelt a nagy terem, amelyben ekkorára már színpad volt rögtönözve és a közönség a fehér asztalok mellett élvezte végig a „kedélyes estély“ műsorát, amely valóban megfelelt nevének. Machalek Ferenc, kellő ügyességgel adta elő Gabányi „Kakasülön“ című monológiáját. Utána Milovánov Sándor nagy tetszés mellett énekelte a „Kátsa cigány“ ismeretes verseit, ügyesen beleszóve a Kecskeméthy félmillió lopását és szökését. Göncz József az „Örültet“ szavalta hatással. „A három bolond Agoston“ kuplóját Bauerle Pál, Havlicsek Károly és Molnár István adták elő, folytonos derűtségben tartva a hallgatóságot. Előadásukat meg kellett ismételnök. Záradékkul „Valami hibája van“ című szellemes francia vígjátékot adták elő összevágó előadásban, a melyben Szöllössy Károlyné és Buschbacher Gizella játszottak a műkedvelőktől megkivánt színvonalnál jóval több rutinnal és színpadi otthonossággal. Elismerést érdemel még Brunet József és Göncz József. Az előadás végeztével a színpad és asztalok eltávítása után kezdet vette a tánc, mely lankadatlan kitartással egész a reggeli órákig tartott.

— **A dalárda ünnepe.** Szombaton este ünnepelte a polgári dalárda fennállásának harmadik esztendejét. Az estén egészen megtelt a kaszinó terme közönséggel, amely élvezettel hallgatta végig az ügyesen összeállított műsort. Ugy a kar, mint az egyes magánénekek zajos tetszésre ragadták a hallgatókat. Különösen tetszettek Lewin Hermann szépen előadott énekszámai. Léka József és Léka Józsefné kettőse is jó volt. Sikertűlt tombola után tánc volt.

— **Új pénztintézet.** A „Németnagyszentmiklósi takarékpénztár részvénytársaság“ címen új pénztintézet alakult Németnagyszentmiklóson. Az új pénztintézet pénteken tartotta alakuló közgyűlését. Az intézet 100.000 korona alaptőkével 20 évre alakult meg. Az alakuló gyűlés a tisztikart a következőleg alakította meg: Igazgató: Riesz Jakab. Elnök: Pacha István, alelnök: Kolofon Ödön. Pénztáros: Grün Péter. Könyvelő: Muth János. Igazg. tagok: Riesz János, Cherier Miklós, Zahn Péter, Riesz Péter, Cherier Antal, Kiry Jakab, Röhrich János, Grün Péter, Klein Péter és Bender Antal. Felügyelő-bizottság: Szukk Antal, Mohaupt Gyula Róosz Péter, Cherier Vilmos és Kühn Lajos. A takarékpénztár átveszi a „Szövetkezet“ összes tartozásait és követeléseit. Ugyancsak tulajdonába megy át a „Szövetkezet“ tartalékalapjából 2400 kor. és a „Szövetkezet“ üzleti berendezése.

— **A csenei orvosi kör.** Torontá vármegye közegészségügyi bizottsága ma délelőtt Balási József elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésnek csak egy tárgya volt: a csenei orvosi körnek külön választása. A bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy tekintettel arra, mikép a jelenlegi kör 7 községből áll (Horvát- és Szerb Csene, Bobda, Tamásfalva, Aurelháza, Ujvár és Öregfalva), Horvát- és Szerb Csene, Bobda és Tamásfalva képezzék a régi kört, a többi községek pedig egy új körbe osztassanak be.

— **A temesvári iparkamara.** Szombaton tartotta a temesvári kereskedelmi és iparkamara rendes havi ülését Vest Ede lovag elnöklete alatt. Az ülésen több miniszteri leiratot mutattak be. Majd az elnök jelentette, hogy sertés értékesítési és kiviteli konzorcium alakult, amely Németországba fog exportálni.

— **Zöldi Marci Nagybecskereken.** A katonatisztből muzsikussá vedlett Zöldi János, ugy látszik teljesen végig akarja élvezni a cigányéletet s a Rigó Jancsik példájára most ő is külföldre indul. És pedig ha hinni lehet beszédének, ugyancsak messze utat tervez s Shanghaion elül nem is akar megállani. A műcigány nem egyedül indul a hosszú utra. Bandát szervez s azt viszi magával a sárgaképek mulattatására. Tegnap szedte itt Becskereken össze a banda tagjait, számszerint négyet a Vászó-bandájából, akik nagynehezen adták csak rá a fejüket a tengeri utazásra.

— **Elutasított kérelem.** A nagyikindaiak rövid idővel ezelőtt kérvényt menesztettek a közoktatásiügyi miniszterhez, hogy a miniszter egy polgári leányiskola felállítását engedélyezze és azt némi segélyvel támogassa. A kérvényre most érkezett meg a miniszter válasza. A miniszter a kért alakban a polgári leányiskola felállítását nem engedélyezi. Kimondja ugyanis, hogy ilyen iskola felállítását csakis azon esetben engedélyeztetné, ha a jogot egy okleveles polgári iskolai tanár vagy tanárnő kérné és egyben igazolná, hogy az iskola céljaira szükséges helyiség és szabályszerű berendezés felett rendelkezik.

— **Uj cigaretták.** A karcsu, vékony papiros szivarkák kedvelőinek egy kis karácsonyi meglepetést szánt a pénzügyminiszter. A hivatalos lap mai száma ujságolja, hogy a miniszter új cigarettákat hozat forgalomba, a mit Nilus névre kereszteltek az állam szivargyárában. Különlegesség lesz az új gyártmány, de azért nemcsak csomagokban fogják árusítani. Darabonként is beszerezhető 6 fillérével.

— **Rejtélyes csontvázak.** A zombolyai uradalom Juliamajorjának ménes kertjében, mint nekünk írják, ásatási munkálatok folynak. A munkások alig fél méter mélységben eddig körülbelül 10—15 egész jó állapotban levő emberi csontvázat találtak és szedték ki. Növeli a rejtélyességet az a roppant feltűnő körülmény, hogy a szórványosan, itt-ott, majd amott, de közel egymáshoz talált csontvázak majd hasonlóképp helyzetben találtak. A szabadságharc idejéből semmi esetre sem való. 53 év után aligha néznének ki így. Ennyi idő alatt, ha még oly száraz talajban feküdtek is, porladóbb állapotban kellene lenniök. Még ha ebből az időből való volnának is, köztudomású lenne: hogyan és mikor kerültek azok oda? Nevezetesen még azon sajátosság körülmény is, hogy annyi csontvázal még csak egy kis gombot sem találtak. Ami azon gyanu mellett szól — nincsen kizárva — hogy a szerencsétlenek felső ruha nélkül dobáltattak egykoron sirjaikba — éjnek idején, titokban. Legalább erre mutat azon rendszertelen, inkább elföldelés, mint rendszeres temetés. Valamikor 50—60 éves nagyforgalmu sörgyár állott a majorban, mely csak a hatvanas évek végén szűnt meg. Az se lehetetlen tehát — sokan így is vélekednek — hogy a sörtelepen sűrűn tanyázó és olykor ideiglenesen alkalmazott, különféle nemzetiségű vándorlegények csontjai lennének, kiket vagy kellemetlenségek kikerülése, vagy pedig a dolog egyszerűsítése végett is, éjnek idején hantoltak el a legnagyobb titokban. Az ásatásoknál találtak egy hatalmas, talán őskori, mintegy ujnyi hosszúságú és két ujnyi szélességű fogat is, melyet a Nemzeti Múzeumnak szándékoznak beküldeni.

— **Borzalmas lelet.** A San Marco hercegné szül. Nákó Miléva felső torontáli uradalmának csanádi erdejében, mint nekünk írják, hétfőn kezdődtek meg az erdei vadászatok és ez alkalommal az egyik hajtó, közel a Maros parthoz, egy levágott emberfejet talált. A hajtó a fejet magához vette és bevitte a találkozás helyére, a honnan azonnal beküldték a nagyikindai járásbíróhoz. A fejet, a melynek hátsó részén még a puha részek megvannak, de az arc felől csak a csupasz csont látszik, szakértőkkel megvizsgáltatták. A legzigorubb vizsgálat sem volt képes megállapítani, sem az élettelen idejét, sem azt, hogy a puha részek leázás, vagy ragadozó állatok falánkása által tűntek-e el? A titokzatos fej ügyében a vizsgálatot megindították.

— **Öngyilkosság.** Tiszahegyesről telefonálják lapunknak, hogy ma a hajnali órákban Marinkov Isza harminckét éves odaváló fiatal gazda az istállóban a gerendára felakasztotta magát. Hogy mi vitte az öngyilkosságra Marinkovot, fiatal felesége nem is sejti.

Színház és művészet.

* **A délvidéki színészet.** A délvidéki színház kerület Földesi Sándor igazgatósága alatt, álló színházalatti péteken este fejezte be egy hónapig tartó szezonját Versecen. A közönség, mint a verségi lapok írják, teljesen meg volt elégedve a társulattal, amely most Lugoson kezdte meg játékát. A krassószőrényi lapok igen dicsérő hangon írják Földesi társulatról, amely állandóan telt házak előtt játszik.

* **K. Hegyesi Mari vendéglátókai.** Nagyváradról írják: K. Hegyesi Mari hétfőn mutatja be Budapesten is szenzációt keltett Janettáját a Vörös Talárban. A művész vendéglátókai a legnagyobb érdeklődéssel várják. Hasonló nagy az érdeklődés a művész második fellépése iránt Lecouvrier Adrienne-ban, melyet Nagyváradon már rég nem láttak.

* **Műkedvelői színi előadás.** A nagyikindai polgári dalegyesület műkedvelői, mint nekünk írják, karácsony másod napján (dec. 26-án) táncal egybekötött műkedvelői színi előadást rendeznek a Nemzeti szálló színtermében. Színre kerül: Szigligethi Cigánya.

TÁVIRATOK.

Ferencz Ferdinánd utja.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wildparkról táviratozzák: Ferencz Ferdinánd főherceg tegnap éjjel fél 11 órakor visszautazott Bécsbe.

A jászberényi választás.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jászberényből jelentik: A Török Aladár választási visszaéléseinek megvizsgálására Bagossy alispán elnöklése alatt kiküldött bizottság ma megkezdte a vizsgálatot. Tagjai: Tóth János képviselő, Benkő Berthalan megyei főjegyző, Haraszthy Tivadar földbirtokos.

Gagern mandátuma.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál” ered. táv.) Szombaton vette tárgyalás alá a kuria a választások ellen beadott első petíciót. Gagern Miksa báró galgóczi képviselő mandátumát támadták meg galgóczi választó polgárok, azért, mert Gagernnek nincsen aktív választói jogosultsága. Másfél napi tárgyalás után ma délután hirdette ki a kuria ítéletét, a mely szerint Gagern Miksa báró mandátumát megsemmisítették. A kuria nem látta beigazoltnak Gagern régebbi honosságát s az új honosság után csak tíz év elteltével lesz választható.

Ráday gróf temetése.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap délelőtt temették el nagy részvét mellett a pénteken elhunyt Ráday Gedeon grófot. Tíz óra előtt egymást érték a főúri fogatok, melyek a gyászoló család tagjait és a közélet előkelőseit hozták. A ravatalos teremben a virágoktól övezett koporsó körül állottak: Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, Ghicz Béla altábornagy, Nemeskéri Kiss Pál és Gräzenstein Béla államtitkárok. A rokonság köréből ifj. Ráday Gedeon gróf, az elhunyt unokaöccse, özvegy Pálffy Daun grófnő, Wartensleben Eszter és Ida grófnők, gróf Vigyázó Sándor és Ferenc, gróf Teleky Sándor és József, gróf Fesztetich Géza, gróf Chotek Rezső, Szirmay József és Gyula, Németh József, Bárcay Sándor és Gábor, báró Podmaniczky Gyula. A temetést Papp Károly református lelkész végezte, aki megható beszédben bucsuztatta el a halottat. Ezután a koporsót az „Entreprise” intézet emberei beöltözték és a gyászkocsin kivitték a keleti pályaudvarra, a honnan Ikladra szállítják. A temetést Ikladon holnap délelőtt Szabó esperes fogja végezni Bárdy Pál ottani lelkész segédletével. A halottat a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

A Wlasics-kollégium megnyitása.

Budapest, december 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos nőképző egyesület az egyetemi leánytanulók számára zöldfa-utcai otthonában internátust alapított, a melyet Wlasics-kollégiumnak nevezett el. Az új intézetet, melynek egyelőre három orvostan és öt bölcsészettan hallgatója van, ma nyitották meg ünnepélyesen meghívott előkelő közönség jelenlétében. A nőképző egyesület disztermében megjelentek Wlasics Gyula közoktatásiügyi miniszter kép-

viseletében Zsilinszky Mihály államtitkár, Beöthy Zsolt min. tanácsos, Vécsey Tamás, az egyetem rektora, Medveczky Frigyes és Bókay Arpad dékánok, Hegedüs István, Lenhossék Mihály, Fröhlich Izidor, Alexander Bernát, Négyessy László egyetemi tanárok, Verédy Károly székesfővárosi tanfelügyelő, Rados Gusztáv megyei egyetemi tanár, Bartoniek Géza, az Eötvös-kollégium és Badits Ferenc, a mintagimnázium igazgatója, dr. Lázár Béla és a tanári kar. A nőképző egyesület részéről megjelentek: özv. Teleki Sándorné grófnő einök, Rudnay Józsefné, Emich Gusztávné és Csiky Kálmánné alelnökök, továbbá Hegedüs Sándorné, Zsilinszky Mihályné, Herich Károlyné, id. Abrányi Kornélné, Katona Klementin, Adler-Bancalari Hedvig, özv. Szende Fülöpné, özv. Gräzensteinné, Pápainé, Patáiné, Ziepernovszkyné és dr. Láng Margit, a Wlasics-kollégium igazgatója. Az ünnepélyt Emich Gusztávné, a nőképző egyesület alelnöke hosszabb beszéddel nyitotta meg, amelyre Zsilinszky Mihály államtitkár felelt a miniszter nevében. A megnyitás után lakoma volt.

Földregés.

Budapest, dec. 2. (A „Torontál” ered. táv.) Máramarosszigetről jelentik: Itt szombaton hajnali 3/3 órakor néhány másodpercig tartó földregés volt.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1901. december 2.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilóg.	50 kilogr. ára		kilóg.	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	8.25	8.40	80	8.65	8.75
Pestvidéki új	76	8.15	8.30	80	8.55	8.65
Bánsági új	76	8.10	8.25	80	0.—	0.—
Bácskai új	76	8.30	8.45	80	0.—	0.—
Rozs új	elsőrendű	70—72		7.10	7.15	
„	másodrendű	—		6.90	7.05	
Arpa „	takarmány	60—62		6.—	6.20	
„	égetni való	62—64		5.85	6.—	
„	sörfőzésre való	64—66		0.—	0.—	
Zab „	—	39—41		7.25	7.40	
Tengeri „	bánsági	—		0.—	0.—	
„	másnemű	—		5.45	5.55	

Határidő-üzlet.

Budapest, dec. 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Készáruban jelentékeny forgalom fejlődött ki. Az árak 4—5 fillérrel estek, az irányzat nyugodt. A határidőüzletben déli zárlatok következők voltak a hivatalos árjegyzések:

Buza 1902. áprilisra 8.66—8.67
Rozs 1902. áprilisra 7.34—7.35
Tengeri 1902. májusra 5.56—5.57
Zab 1902. áprilisra 7.60—7.62

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről.

Érvényes 1901. október hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 8 óra 25 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 13 p.; este 6 óra 10 p.
Karlova—Nagy-Kikindára: reggel 6 óra 58 p.

